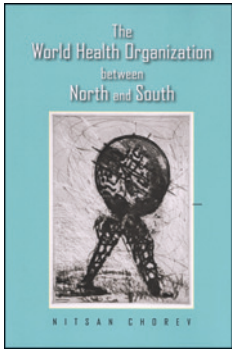

Et strategisk byråkrati?

Nitsan Chorev
The World Health Organization between north and south
 273 s, ill. Ithaca, NY: Cornell University Press, 2012. Pris USD 45
 ISBN 978-0-8014-5065-5

Nitsan Chorev er sosiolog ved Brown University i USA, og hun har interessert seg særlig for internasjonal politikk og global helse. I denne boken, som består av sju kapitler og en konklusjon, analyserer hun Verdens helseorganisasjon de siste fire tiårene.

Hovedspørsmålet er: Hvordan agerer internasjonale byråkratier overfor ytre krav som kanskje ikke er forenlige med organisasjonens verdier og mål? Hennes kasus er Verdens helseorganisasjon, hvor hun har funnet data i organisasjonens arkiver. Boken omhandler 1970–1980-tallet og 1990–2000-tallet, og forfatteren vier særlig Halfdan T. Mahler (f. 1923), som var generalsekretær i perioden 1973–1988, og Gro Harlem Brundtland (f. 1939), som var generalsekretær i 1998–2003, oppmerksomhet. Hiroshi Nakajima (f. 1928), som ledet organisasjonen i 1988–98, beskrives som en passiv leder og levnes liten omtale.

Internasjonale organisasjoner kan studeres fra ulike perspektiver. Chorev opererer med en typologi, med bakgrunn i dimensjonene etterlevelse/motstand og aktiv/passiv, over fire ulike måter en organisasjon kan forholde seg til ytre press: etterlevelse av ytre krav, etterlevelse av omfortolkede krav, ikke å føye seg og det aktivt å trekke seg.

Etter en innledning og et teorkapittel drøfter hun Mahlers lederskap i organisasjonen, og hun peker blant annet på at Alma Ata-deklarasjonen som ble vedtatt i 1978, var et resultat av at organisasjonen forholdt seg strategisk til initiativene om å etablere en ny økonomisk verdensorden. Gjennom å omfortolke ytre krav klarte Mahler å etablere handlingsrom, mener Chorev. Reagan-administrasjonen gjorde det vanskelig for etterfølgeren Nakajima. Brundtland løftes frem som en leder som ved å forholde seg strategisk og aktivt overfor de nyliberalistiske trendene, maktet å markere organisasjonen, blant annet ved å rette søkelyset mot helsesystemene i *World Health Report* i 2000. Selv om en sosial logikk etter hvert ble erstattet med en økonomisk logikk, maktet Verdens helseorganisasjon under Brundtland å tydeliggjøre helse som en nødvendig forutsetning for økonomisk utvikling. Brundtland etablerte forpliktende partnerskap med private aktører og bygde viktige allianser med medlemslandenes statsministre og finansministre.

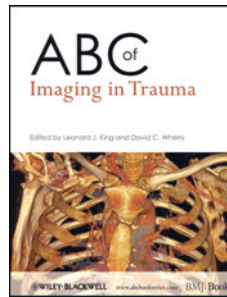
Historien om Verdens helseorganisasjon og dens ledere kan nok skrives på mange ulike måter. *The World Health Organization between north and south* er en oversikt over organisasjonens utvikling de siste tiårene, fra et organisasjonssosiologisk perspektiv. Chorev er i liten grad opptatt av det helsefaglige, men peker på de politiske spenningene og poengterer at noen strategier er bedre egnet til å gi organisasjoner større handlingsrom enn andre.

Boken vil ha interesse for lesere med en del kjennskap til Verdens helseorganisasjon, men også lesere med en generell interesse for ledelse og organisasjoner vil kunne ha utbytte av den.

Jan C. Frich

Avdeling for helseledelse og helseøkonomi
 Institutt for helse og samfunn
 Universitetet i Oslo

ABC – og det var det – om bildediagnostikk av skadede

Leonard J. King, David C. Wherry, red.
ABC of imaging in trauma
 144 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010. Pris GBP 26
 ISBN 978-1-4051-8332-1

Denne utgivelsen i Wileys ABC-serie er skrevet med en vid målgruppe for øyet: allmennleger, yngre leger i spesialisering, leger som jobber i akuttmodtak, radiologer og sykepleiere som er involvert med skadede pasienter. Allerede denne vide omfavnelsen vitner noe om svakheten – man dekker de fleste temaene innen skader og traumatologi, men til dels på et for grunnleggende plan til å være av virkelig nytte.

I 14 kapitler omfavner bidragsyterne alle temaer, fra hode, hals og underekstremiteter til skader hos barn og gravide. Det er også to kapitler om «bullets, bombs and ballistics» og masseskadehendelser. Boken, som er i A4-format, er trykt på solid papir og med hele 300 illustrasjoner, bilder og figurer. De fleste av disse er av god kvalitet, men noen er altfor små til å være nyttige. De fleste bildene og illustrasjonene beskriver ekstremitetsskader og aktuelle inndelinger, men AO-klassifisering er ikke brukt. For mange av de berørte temaene kan nok leseren oppdrive bedre og grundigere informasjon i andre oppslagsverk. En del litteratur og anbefalinger er utdatert eller preget av nordamerikanske tilnæringer, for eksempel faller ikke kriterier for å ta CT ved hodeskade sammen med de eksisterende skandinaviske retningslinjene på flere punkter, bruk av torakal aortografi er ved de fleste steder erstattet av CT-angiografi for atskillige tilfeller, og ved gallelekkasjer benyttes nok nå MR-diagnostikk. Henvisning til en trimodal distribusjon av traumedødsfall som vies tid i introduksjonen, er nok også en forlatt sannhet, selv om det har en viss verdi som læreprinsipp fortsatt.

I det hele er denne boken for knapp til å kunne fungere som en verdifull ressurs for de som driver med traumatologi i et mer omfattende perspektiv. Som en lettvekt og introduksjon til deler av faget for nybegynnere, eller for de som kun har en perifer og ikke direkte kontakt med de alvorlig skadede, kan boken være en liten introduksjon til noen deler av bildediagnostikk ved skader.

Kjetil Søreide

Gastrokirurgisk avdeling
 Stavanger universitetssjukehus